

Kısaca LSS – Bazı fonksiyon engeli olanlar için Yardım ve Hizmet Yasası

LSS (1993:387) haklara yönelik bir kanun olarak kapsamlı ve devamlı fonksiyon engeli olan kişilere tamamlayıcı bir desteği ifade ediyor.

Kanun,

1. zihinsel özülülüğü olan ve otizm veya otizme benzer fonksiyon engeli olan,
2. yetişkin yaşta beyin sakatlığı geçirmiş ve önemli derecede ve devamlı bir zekasal fonksiyon engeli olan,
3. görülür bir şekilde normal yaşlanmaktan kaynaklanmayan, başka büyük ve devamlı fonksiyon engelinden dolayı günlük yaşamında önemli oranda sorunlarla karşılaşan ve kapsamlı yardım ve hizmete ihtiyacı olan kişileri kapsar.

Bu gruplardan her hangi birinin kapsamına giren bir kişi yardım ve hizmet için başvuruda bulunabilir. Başvurduğunuz her hizmet için bireysel bir gereklilik incelemesi yapılır.

LSS'nin 9. paragrafında yer alan 10 ayrı hizmet

1. **danışmanlık ve diğer bireysel yardım** yoluyla, fonksiyon engeli olan kişi ve yakınlarının birden fazla uzman alandan kalifiye, koordineli ve devamlı hizmet alabilmeleri güvence altına alınır.

Uzman yardımının amacı daha iyi hayat şartları yaratmak ve fonksiyon engelinden dolayı meydana gelebilecek olumsuz sonuçları önlemek ve azaltmaktır. Verilecek olan hizmet tavsiye düzeyinde ve genel olarak destekleyici özelliklere sahip olmalıdır. Fonksiyon engelinin tıbbi, psikolojik, sosyal ve pedagojik bakış açıları göz önünde bulundurulmalıdır

2. **bireysel yardım (asistans)** aracılığıyla kapsamlı ihtiyaçları olanlara günlük yaşamda kişiye has pılanlanmış bakım hizmeti sunulur. Sözkonusu ihtiyaçlar elbise giymede yardım, günlük bireysel temizlik, yemek yemek ve başkalarıyla irtibatlanmak olabilir

3. **refakat etme hizmeti** aracılığıyla ihtiyacı olanların dışarıya çıkıp çeşitli serbest zaman aktivitelerine ve kültürel etkinliklere veya diğer türlü toplumsal yaşama katılmalarını sağlamak

4. **aracı kişi** – size bireysel destek veren ve bir dost gibi hareket eden destekleyici bir kişidir

5. **nöbet devralma hizmeti** Evinize gelecek olan bir personel fonksiyon engeli olan aile ferdinin bakımını yapar

6. **kısa süreli olarak kendi evinin dışında kalma hizmeti** fonksiyon engeli olan bir kişinin kendine gelebilmesi ve çevre değişimi yapabilmesini sağlamak ve aynı anda yakınlarının yükünü hafifletmek için verilir. Söz konusu hizmet kısa vadeli bakım evinde kalma, başka bir ailenin yanında kalma ya da kamp ve benzeri yerlerde kalmayı içerir

7. **okula giden 12 yaşını doldurmuş gençler için kısa vadeli bakım** - 12 yaşını doldurmuş fonksiyon engeli olan gençlerin okul öncesi ve sonrası ve okul tatili dönemindeki bakım hizmetini sağlar. Söz konusu hizmet, serbest zamanları değerlendirme yurdundaki (fritidsgård) etkinliklerle bir arada, özel gruplar halinde veya bireysel ihtiyaçlara uyarlanarak verilebilir.

8. **bir ailenin yanında veya çocuk ve gençlere yönelik özel hizmet evinde kalma.** Çocuk ve gençler kendi velilerinin evleri yanı sıra veya onun yerine, bir başka ailenin yanında ya da özel hizmete tabi bir evde kalabilirler

9. yetişkinlere yönelik özel evler ya da başka özel olarak uyarlanmış yetişkinler evi – bu, özel olarak uyarlanmış bir hizmet evi veya toplu olarak kalınan bir konut olabilir

10. günlük etkinlikler (zihinsel özürüllüğü olan, otizm veya yetişkin yaşta beyin sakatlığı nedeniyle fonksiyon engeli olan kişileri kapsar. Grup 1 ve 2 yukarıda belirtildiği gibi). Etkinlikler, bir Günlük Etkinlikler Merkezinde (dagcenter) ya da başka bir çalışma mekânında olabilir.

Habilitering & Hälsa nezdinde yer alan rehabilitasyon merkezleri ve il merkezleri Stockholm ilindeki danışma ve başka türlü bireysel yardım hizmetlerinden sorumludurlar. Diğer hizmetler belediye tarafından verilir. Bireysel yardım için yardımcılık ücreti Sigorta Kasası tarafından kararlaştırılır.

Bireysel yardım (asistansı) söz konusu olduğunda bireye verilen hizmetin kalitesi ve hizmet koşullarının daha da iyileştirilmesine ilişkin olarak yapılan yeni değişiklikler

1 Ocak 2011 tarihinden itibaren yürürlüğe girmiştir. Tüm asistan sağlayan birimler ya da kurumlar bu nedenle Sosyal Sağlık Genel Müdürlüğü (Socialstyrelsen) nden izin almak zorundadır. İhtiyacı olan asistanını kendisi sağlayan özürüllülerin de bu durumu Sosyal Sağlık Genel Müdürlüğüne bildirmeleri gerekmektedir.

Gerekli bilgileri sözlü olarak verme hakkı (§ 8 a)

LSS yasasının 9. paragrafı gereğince kendisine hizmet verilecek olan birey hakkında gerekli olan karar verilmeden önce, bireyin ya da onun vekilinin ilgili belediye kurulu önünde gerekli bilgileri sözlü olarak verme hakkı bulunmaktadır. Bireyin bu sözlü bildirimde bulunma hakkı konusunda aydınlatılması mecburiyeti vardır.

Bireysel plan, LSS'nin 10. paragrafı

LSS kanunu çerçevesinde hizmet alma hakkı elde etmiş her hangi bir kişi kendisi için kararlaştırılmış ve planlanmış hizmetlerin dökümünü içeren bir Bireysel plan talebinde bulunabilir. Plan, yardımı alacak kişi ile birlikte yapılacaktır. Kendisine bu tür bir plan yapılmamış olan birey böyle bir planın yapılmasını her an isteyebilecektir. Plan sürekli olarak ve yılda en az bir defa yeniden incelenmelidir.

İtiraz hakkı, LSS'nin 27. paragrafı

LSS çerçevesinde alınan bir karardan memnun değilseniz İdari Mahkeme (Förvaltningsrätten) nezdinde itirazınızı yapabilirsiniz. Yaptığınız bir başvurunun red edilmesi halinde karara nasıl itiraz edebileceğiniz konusunda size bilgi verilmelidir.

1 Ocak 2011 tarihinden itibaren ilgili LSS paragrafları (§§ 6a, 8) çocuk perspektifi söz konusu olduğunda daha da güçlenmiştir

Çocuklara yönelik olarak verilecek hizmetler söz konusu olduğunda çocuk için en iyi olanın ne olduğu göz önüne alınacaktır. Çocuğa verilecek olan hizmetin ne olduğu uygun bir dille çocuğa anlatılacak ve çocuğun kendi görüşünü bildirmesine olanak sağlanacaktır. Çocuğun ileri sürdüğü kendi görüşü onun yaşına ve olgunluğuna bağlı olarak göz önüne alınacaktır.

Bakım ve gözetim denetleme kurulu (IVO), Özel Destek Yasası (§ 25) gereğince tüm faaliyet üzerinde denetim yapar.